

Universitätsbibliothek Paderborn

Medvlla Theologica

Ex Sacris Scriptvris, Conciliorvm Pontificvmqve Decretis, Et Sanctorvm Patrvm Ac Doctorum Placitis Expressa ; In qua, quidquid tum ad fidei mysteria sanè ac rectè intelligenda, & ab erroribus quibusvis discernenda, tum ad sacramenta debitè conficienda & ministranda, tum ad actiones humanas iuxta ...

Complectens ea quæ ad Sacramenta & mores pertinent

Abelly, Louis

Coloniæ Agrippinæ, 1659

XI. De sanctissimo Missæ sacrificio.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38979

vel Parochi commissione seu licentia expressa vel rationaliter præsumpta id faciat. Ita Suarez suprâ sect. 2. Vasquez. disp. 219. cap. 2. Laymannus lib. 5. tract. 4. cap. 7. de Euch. qui hanc affert rationem; quod dispensatio Sacramentorum; ac præsertim hujus; quo fideles spiritualiter pascuntur, sit proprium munus pastoris, quod proinde nemo alius sine illius commissione usurpare debet.

SECTIO XI.

De sanctissimo Missæ sacrificio.

PARAGRAPHUS I.

Utrum in Missa verum & propriè dictum sacrificium offeratur.

MISSÆ nomen plurimi ab hebraïca voce, quæ oblationem spontaneam significat, derivare contendunt: alii tamen probabilius (ut Bellarmino videtur lib. 1. de Miss. cap. 1.) dictionem esse latinam existimant à mittendo derivatam; quia per illam obligationes & preces ad Deum mittuntur; vel quia in illius. sine Diaconi vel sacerdotis voce fit missio seu dimissio populi: Patres siquidè Græci nusquam nomen Missæ sed *λειτουργίης* usurpasse reperiuntur; quos tamen alias voces Hebraïcas, ut *Pascha, Sabbatum, Alleluja &c.* passim retinuisse videmus.

Quidquid sit de illius nominis derivatione, certum est illud, in Ecclesia antiquissimum & usitatissimum fuisse, ut satis demonstrat eius frequens mentio tum in Conciliis antiquis, tum apud SS. Patres, quos fusè refert Bellarminus loco proximè citato. Et eo nomine, secundum communissimam ac usitatissimam illius acceptionem, significatur actio illa religiosa divinitus instituta, per quam Christi Domini corpus, & sanguis cum sacris quibusdam

busdam ritibus ab Ecclesia præscriptis consecratur, offeratur, ac sumitur. Et de Missa eo sensu intellecta queritur an sit verum & propriè dictum sacrificium: pro cuius definitionis faciliori resolutione.

Supponimus ex Doctrina S. Thomæ 22. q. 85. a. 2. aliorum communiter Theologorum, sacrificium propriè dictum esse oblationem externam soli Deo factam, quæ testimonium supremi dominij, quod in omnes creaturas earumque vitam & existentiam obtinet (cuius presentium sicut creatæ sunt & cõservantur, sic etiã destrui & nihilari possunt) à legitimo ministro res aliqua sensibilis & permanens ritu mystico consecratur, & transmutatur.

Dicitur 1. (oblatio externa) vt ab internis religionis ritibus discernatur.

Dicitur 2. (soli Deo factam) *quis verò, inquit S. Augustinus 10. de ciuit. c. 4. sacrificandum censuit, nisi et, quem deus aut scivit, aut putavit, aut finxit?*

Dicitur 3. (in testimonium supremi dominij) vt explicetur in quem finem sacrificium offeratur.

Dicitur 4. (à legitimo ministro) non enim cuiuslibet offerre sacrificium; *Nec (vt ait Apostolus Hebr. 5.) qui sumit sibi honorem, sed qui vocatur à Deo, tanquam deus.*

Dicitur 5. (res aliqua sensibilis & permanens) vt in testimonio sacrificij propriè dicti excludantur actiones inuicem, quales sunt psalmodiæ, preces &c.

Dicitur 6. (ritu mystico consecratur) id est diuino: tui & honori dedicatur: sacrificare enim, vt ait (S. I. & or sup. a. 3.) est aliquid sacrum facere.

Dicitur 7. (& transmutatur) ad verum enim & propriè dictum sacrificium requiritur, vt id, quod sacrificatur, transmutetur, vt desinat esse id, quod antè erat: cum enim (vt supra dictum) sacrificium offeratur in testimonium quod Deus sit summus vitæ ac necis arbiter; hæc testimonio requirit, vt non solum usus rei, sed ipsa etiam substantia Deo offeratur, & in eius honorem consumatur.

Hoc præsupposito, dicendum est in Missa verum & propriè dictum sacrificium Deo offerri. Hæc veritas, quæ

Concilio Trid. sess. 22. cap. 1. definita est tanquam fide credenda, & quæ hæretici hodierni præsertim impugnant, probatur 1. ex Malachia cap. 1. sic Iudæos alloquente: *Non est mihi voluntas in vobis, dicit Dominus exercituum: & munus non suscipiam de manu vestra, Ab ortu enim solis usque ad occasum, magnum est nomen meum in Gentibus; & in omni loco sacrificatur, & offertur nomini meo oblatio munda: quibus verbis prædicit Propheta (vt explicat S. Aug. lib. 19. de ciuit. cap. 23. cessaturas victimas quas in umbra futurorum offerebant Iudæi, & unum sacrificium gentes à solu ortu usque ad occasum, sicut iam fieri cernimus, oblaturas.*

Probatur 2. ex eo quod Apostolus dixit Heb. 6. quod Christus Dominus factus est Pontifex in æternum secundum ordinem Melchisedech, id est quod, sicut Melchisedech panem & vinum in sacrificium obtulit, sic etiam Christus Dominus corpus & sanguinem suum sub specie panis & vini in sacrificium obtulit, & discipulis suis eorumque in sacerdotio successoribus offerendum tradidit: ita enim hunc Apostoli locum explicant SS. Cypri. Ambr. Hieron. & alij quos refert Bellarin. lib. 1. de Missa cap. 6.

Probatur 3. ex Concil. Nicæno 1. can. 14. vbi statuitur, *Diaconos non habere potestatem offerendi sacrificij, sed solos sacerdotes: & Nicæno 2. act. 6. vbi fit expressa mentio incuruenti sacrificij, quod in memoriam passionis Christi à sacerdote offertur, diciturque in eo non imaginem, sed ipsummet Christi corpus offerri.*

Probatur 4. ex Sancto Ambr. cap. 1. in Sanctum Luc. *Cum Sacrificamus, inquit, Christus adest, Christus immolatur: Sancto Gregorio Nisieno orat. 1. de festo Paschæ: Christus non expectat Pilati iudicium, sed ineffabili sacrificij modo præoccupat violentum impetum Iudæorum, ac seipsum offert oblationem pro nobis, sacerdos simul & agnus. Quando verò id accidit? cum nempe corpus suum ad manducandum, & sanguinem familiaribus exhibuit ad bibendum. Et Sancto Aug. lib. 4. de Trinit. cap. 14. Quid gratius offerri aut suscipi potest, quam caro sacrificij nostri, corpus effectum sacerdotis nostri.*

Proba-

Probatur ꝑ. hac ratione: ubicunque reperitur altaria & sacerdotes, ibi sacrificium etiam reperiri esse est, cum non nisi ad sacrificia offerenda usum possint: atqui in Ecclesia Catholica semper fuerunt altaria & Sacerdotes ut constat ex antiquissimis Concilio Calcedonensi act. 1. ubi dicitur Patres Concilii confecerunt in Ecclesia. *Ante cancellos sanctissimi altaris*; & Laodicen. can. 19. ubi statuitur *Salis sacratis licere ad altare accedere*; & can. 44. prohibetur *Ne mulier ingrediatur ad altare*; & ex Cypr. lib. 1. Epist. 9. ubi prohibet, ne offeratur sacrificium pro Christiano quodam defuncto, qui testamentum mandaverat; *Quia, inquit, non est dignus, ut pro illo sacrificetur, qui sacerdotem Dei ab altari abstraxit.*

Obiiciunt 1. hæretici Christum Dominum in sacrificio vocari & revera esse sacerdotem in æternum: unde dicunt nullos in terris sacerdotes illi esse substituendos, nulla proinde sacrificia ab ipsis posse offerri.

Resp. sacerdotes non substitui Christo Domino, illorum multiplicationem repugnare unitati & æternitati sacerdotii ipsius Christi; sed operari, & sacrificare, alius virtute tanquam ejus Vicarios; sicut, quamvis Christus de se ipso loquens Matth. 23. dixerit *Magister, unus est, Christus*, hoc non obstat, quin sub illo sint jam alii Doctores & Magistri: unde Apostolus. Tim. 2. & Timoth. 1. vocat se *Magistrum & Doctorem gentium*.

Obiiciunt 2. Apostolum Hebr. 10. dixisse Christum una sui oblatione consummasse in æternum sacrificia sanctorum; unde sequitur nos nullo alio sacrificio indigere, unum Christi in cruce sacrificium infinitam & æternam vim habuerit.

Resp. verum esse, quod Christus Dominus una oblatione æternam humani generis redemptionem contulit; fecit; quod tamen non obstat, quin (ut loquitur Concilium Trid. sess. 22. cap. 1.) *Ecclesia sua visibile (sicut hominum turba exigui) reliquerit sacrificium, quo cruentum illud, in cruce peractum, representaretur; ejusque memoria. in*

que saculi permaneret; atque illius salutaris virtus in remissionem eorum, quæ à nobis quotidie committuntur, peccatorum applicaretur.

PARAGRAPHUS II.

Quenam partes Misse ad rationem sacrificiū pertineant.

DE duabus præsertim ipsius Misse partibus controversia est apud Theologos, consecratione scilicet & comunione: an utraque vel una solummodo illarum ad rationem seu essentiam sacrificiū pertineat: de aliis enim, quæ in Missa fiunt, conveniunt omnes, quòd ad essentiam sacrificiū minime pertineant; sed quòd sint tantum ceremoniarum quædam ab Ecclesia instituta quarum aliæ sunt preparatoriarum ad sacrificium, aliæ repræsentativarum eorum, quæ in Passione Christi Domini gesta sunt, aliæ demum significativarum fructus, qui ex illo sacrificio super fideles derivatur.

Sunt autem duæ celebriores Theologorum super hac quaestione sententiæ. Prior est eorum, qui existimant, rationem seu essentiam sacrificiū Misse in sola consecratione consistere. Ita Suarez disp. 76. & plures alii, quos ibidem idem citat, quorum præcipuæ rationes hæc sunt.

Prima, quòd sacri Evangelistæ institutionem hujus sacrificiū referentes solius consecrationis meminerint, nec dicant Christum Dominum corpus & sanguinem suum in illa institutione sumpsisse; quod quamvis S. Thomas 2. 2. q. 81. a. 1. & plurimi alii tum Sancti Patres, tum Doctoresasserant, non est tamen verisimile sacros Evangelistas omissuros fuisse, si ad hujus sacrificiū rationem, & essentiam pertinere existimassent.

Secunda

Secunda, quod huius sacrificij essentia consistat in actione, qua est expressissima Passionis & mortis Christi Domini representatio: atqui consecratio est eiusmodi; cum in illa vi verborum corpus seorsim à sanguine separatur, & sic fiat mystica quadam separatio sanguinis à corpore; in qua quidem separatione realiter inchoata, posita fuit vera & propria ratio sacrificij in cruce peracti: ergo, &c.

Tertia, quod huius sacrificij propria & essentialis constitutio constituenda sit in actione illa, in qua sacerdos fungitur vice Christi Domini principalis offerentis, & illius nomine aliquid Deo offert: atqui in sola consecratione inchoata peritur; tunc enim solummodo sacerdos in persona Christi loquitur, & virtute verborum consecrationis animam illam divinam velut insitit in altari, sicque Deo offert: omnes enim reliquæ oblationes, quæ consecrationem antecedunt, aut subsequuntur, in ecclesia institutæ sunt; cum S. Greg. lib. 7. Epist. 63. solos primis Ecclesiæ temporibus ad verba consecrationis solam orationem Dominicam addere solitos perissetur.

Posterior sententia est eorum, qui asserunt ad rationem & essentiam huius sacrificij pertinere quidem consecrationem corporis & sanguinis Christi Domini, quatenus veluti positio seu adductio victimæ ad altare illiusque immolatio; sed solam non sufficere defectu realis immutationis in sacrificio requisitæ; proindeque ad rationem & essentiam huius sacrificij pertinere quoque sacerdotis communionem, per quam huius sacrificij victima in honorem Dei veluti destruitur atque consumitur, in quantum probatur per illam sacerdotis communionem corpus & sanguis Christi sub speciebus sacramentalibus esse desinit.

Cuius sententiæ assertores sunt Canus, Sotus, Bellarmus et alij, quibus subscribit Isamb. ad quæst. 83. dist. 4. art. 4. qui etiam pro ea citat S. Doctorem præfatæ quæstionis art. 3. & fundamenta illius posterioris sententiæ præcipua sunt hæc.

Primum

Primum, quòd Christus Dominus sacrificium hoc instituens simul & offerens dixit, S. Luc. 22. *hoc est corpus meum, quod pro vobis datur: frangitur iuxta græcam editionem: & de calice sanguinis sui: qui pro vobis fundetur* (Matth. 26.) *in remissionem peccatorum*: quæ quidem verba de fractione & effusione, quæ in ipso sacrificio fit, intelligenda esse ex mente S. Chrysoft. & plurium SS. Patrum probat Maldonatus ad cap. 29. S. Matth. unde rectè colligitur, summptionem corporis & sanguinis Christi Domini à sacerdote factam (quæ per fractionem & effusionem illam significatur,) ad sacrificij rationem, & essentiam pertinere; cum illius fractionis & effusionis virtute peccata remittenda esse dicantur; qui quidem effectus huius sacrificij proprius est, vt infra explicabitur.

Secundum est, quòd ad rationem sacrificij pertineat realis quædam immutatio, seu destructio rei oblatæ: per consecrationem autem nulla fiat corporis & sanguinis Christi destructio, sed potius noua ipsius sub speciebus sacramentalibus positio, quæ per communionem destruitur; per quam proinde fit, vt corpus Christi amittat esse sacramentale, & sic realiter immutetur.

Tertium est, quòd Ecclesia præcepit vt, si contingat sacerdotem celebrantem facta consecratione mori ante communionem, alius sacerdos etiam non ieiunus perficiat Missam, consumendo totam victimam; ne scilicet facta sacrificium imperfectum relinquatur; *quale enim est sacrificium, & ieiunium* (vt dicitur cap. *Relatum de consecr. dist. 2.*) *cui nec is cui se sacrificans participes esse cognoscitur.*

Quamuis autem hæc duæ sententiæ maximè videantur contrariæ, & ex vtraque illarum possint varij, & eximij sanguinis ac religionis affectus elici; posterior tamen magis nobis arridet, tum ob fundamenta illa quibus innititur, tum etiam, quia rationes pro priori allatæ non ita firmæ sunt, quin euerti posse videantur.

Ad primam siquidem Resp. satis expressam in euangelio fieri mentionem, non solum consecrationis, sed etiam communionis, seu consumptionis victimæ huius

hujus sacrificii verbis illis Christi Domini, quæ in prælo posterioris sententiæ fundamento relata sunt.

Ad secundam Resp. mysticam illam separationem sanguinis à corpore Christi Domini non sufficiens rationem sacrificii, ad quam (ut dictum est) realis aliam immutatio rei sacrificatæ requiritur: quæ cum in consecratione non reperitur, hinc sequitur, in illa perfectam & completam rationem sacrificii minime periri.

Ad tertiam denique Resp. sacerdotem vi suæ ordinationis habere potestatem non modò consecrandi & offerendi victimam, sed etiam illam consumendi; cum consumptio æquè ac consecratio & oblatio pertinet ad rationem sacrificii, quod perficere debet tanquam minister Christi, in cujus persona æquè dici debet victimam consumere, cum id Christus Dominus fecerit: sicut eius persona dicitur ipsam victimam consecrare,

PARAGRAPHUS III:

Quinam sint hujus sacrificii effectus.

SUPPONIMVS ex veriori sententia (quam Bellarminus Lib. 2. de Missa cap. 4. communem esse Theologorum affirmat) sacrificium Missæ ad effectus suos producendos vim habere, non solum ex opere operantis, sed etiam ex opere operato, id est virtute ipsius sacrificii, quod offertur: idque independentè à bonitate vel malitia seu indignitate ministri offerentis: unde Concilium Tridentinum Sess. 22. cap. 21. dicit *hujus sacrificii oblationem immundam, ut nulla indignitate, aut malitia offerentium inquinari possit: posset autem inquinari, si ex sola bonitate operantis, et non ex merito operis, quod exercet offerens, valeret*

effectum haberet. Accedit communis totius Ecclesiæ sensus qui est, sacrificium hæc pro aliquo sive vivente sive mortuo oblatum posse ipsi esse fructuosum, etsi offerendi ratio ex parte ipsius operantis nihil habeat bonitatis moralis: nec ullo statuto aut lege obligat sacerdotem, qui in peccato mortali ex aliqua obligatione celebravit, iterum celebrare, tanquam obligationi illi minime satisfecerit.

Hoc præsupposito, pro resolutione quæstionis propositæ dicendum est Missæ sacrificium esse ex opere operato, non modo Latreuticum & Eucharisticum, seu sacrificium laudis & Gratiarum actionis, (ut loquitur concil. Trid. Sess. 22. cap. 2 & can. 3.) Sed præterea esse etiam Propitiatorium & Impetratorium, ut in eodem concilio definitum est. Atque in primis quod sit Latreuticum & Eucharisticum, seu quod offerri possit in laudem & honorem Dei, & in gratiarum actionem pro acceptis beneficiis, consentiunt omnes; & inde constat, quod (ut docet S. August. in Psalm. 29. & S. Leo Serm. 3. de Passione) in se contineat modo quodam longè perfectiori & eminentiori differentias omnes & proprietates sacrificiorum antiquæ legis: atqui inter sacrificia illa antiquæ legis (ut observat S. Doctor 1. 2. q. 102. a. 3.) quædam offerebantur purè in honorem & laudem Dei, quæ *holocausta* dicebantur; quædam in gratiarum actionem, quæ vocabantur *hostia pacifica*: ergo à fortiori Missæ sacrificium idem præstare poterit, & proinde in Dei laudem & gratiarum actionem offerri.

Quod verò sit etiam propitiatorium, seu expiatorium peccatorum, quod hæretici præsertim negant, probatur, ex eo, quod Christus Dominus hoc sacrificium instituens, & offerens dixit: *hic est sanguis meus novi testamenti, qui pro vobis & pro multis effunditur, vel effundetur in remissionem peccatorum*: quibus verbis (ut explicat S. Alexander Papa & martyr, qui anno 119. Ecclesiæ præfuit, in Epist. decretali ad omnes orthodoxos SS. Matth. 26. Marc. 14. Luc. 22.) ipsa veritas nos instruit, &c. *crimina atque peccata oblati hæc*

F

Domino

Domino sacrificiū deleri, &c. & talibus hostiis placari, & peccata ingentia dimittere.

Probat 2. ex SS. Patribus qui hanc veritatem miter asserunt; ut S. Cyprianus, qui Serm. de Coemini hoc sacrificium esse dicit *Medicamentum fructus holocaustum ad sanandas infirmitates, & purgandas immundities*: S. August. quæst. 57. in Leviticum asserit, in illo sacrificio veram fieri remissionem peccatorum; & Serm. 11. de ceteris dicit, *in altari sanguinem effundi pro peccatoribus*. etiam SS. Patrum testimonia videri possunt apud Gregor. à Valentia disp. 16. quæst. 11. de ritu & oblatione Eucharistia puncto 1.

Est autem observandum id, quod docet Bellarm. de Missa cap. 4. Suarez disp. 79. sect. 3. & communiter Theologi, remissionem peccatorum quoad culpam hujus sacrificii effectum, non ad eum modum, quo in baptismo & poenitentia per infusionem gratia huiusmodi justificantis remitti solent; sed ea solum ratione, quod huius sacrificii intuitu Deus conferat donum poenitentia, id est gratia alicujus actualis auxilium, quo ad actum perfectæ contritionis eliciendum, vel ad solutionem in Sacramento Poenitentia dignè, & fructu recipiendam excitetur & adjuvetur: quod expressè claravit Concil. Trid. Sess. 22. cap. 2. ubi de hoc Sacramento loquens, *hujus, inquit, oblatione placatus Dominus gratia & donum poenitentia concedens, crimina, & peccata, etiam ingentia, dimittit.*

Quod verò spectat ad remissionem poenæ peccati ad culpam remissis debita, communis & vera Theologia sententia (quam fusè explicat & probat S. August. disp. 79. sect. 6.) est, illam per Missæ sacrificium in Missa, diatè fieri, Deo scilicet ob illius oblationem relaxari poenam ei pro quo oblatum est: quod etiam docet S. Thomas q. 79. a. 5. ubi dicit Missæ sacrificium hunc pro directè ex institutione sua vim pro peccatis relaxare, etiam si non sit in actu.

Denique quòd Missæ Sacrificium sit etiam impetratorium, præter auctoritatem Concil. Trid. Sess. 22. cap. 2. & can. 3. id expressè definitis constat, tum ex Apostolo 1. ad Timoth. cap. 2. præcipiente fieri *Obsecrationes*, id est (ut S. Chrysostr. Theophil. & Oecum. explicant,) sacrificia, pro *regibus &c. ut quietam & tranquillam vitam agamus*: tum ex perpetua & universali Ecclesiæ praxi, quæ hoc Sacrificium offerre consuevit pro quibuscunque bonis spiritualibus & temporalibus à Deo impetrandis, & pro quibuscunque malis deprecandis & avertendis, ut satis constat ex orationibus, quibus in Canone & aliis partibus Missæ olim usæ est (sicut ex antiquis Liturgiis constat) & nunc etiam uritur. Cujus quidem rei insigne exemplum profert S. August. lib. 2. de civit. cap. 8. ubi loquens de viro quodam tribunitio nomine Hesperio, qui cum domum suam à malignis spiritibus infestari comperisset, servosque & animalia vim illorum noxiam perpeti, *Rogavit nos, inquit, me absente Presbyteros, ut aliquis eorum illò pergeret, cuius orationibus cederent; perrexit unus, obtulit ibi Sacrificium corporis Christi orans quantum potuit, ut cessaret illa vexatio; Deoque prætinus miserante cessavit.*

Neque dicas minus conveniens videri rem infinite excellentem (qualis est victima illa divina, qua in Missa offertur) ad rem aliquam temporalem & caducam ordinare Resp. enim, minime conveniens fore, si res illa temporalis & caduca propter se solummodo expeteretur, non esse autem, si expetatur tanquam medium ad Deum in bonis suis honorandum, & salutem æternam per rectam & legitimum illorum usum consequendam; ex qua sola intentione decet Christianos, non modò in Sacrificio in Missæ, sed etiam in aliis orationibus à Deo bona temporalia postulare.

Quæres itan Missæ Sacrificium effectus suos infallibiliter producat? Resp. cum distinctione; si enim consideretur ut est Latreuticum & Eucharisticum, infallibiliter haud dubiè consequitur effectum suum respectu Dei, ad quem honor & laus ex hoc Sacrificio (quod illi non potest

potest non esse acceptissimum) semper redundat in satisfactorium, habet etiam infallibiliter suum effectum in illis pro quibus offertur, idque secundum modum mensuram, tum institutionis ipsius Christi, tum deumnis & bonæ dispositionis illorum pro quibus offertur dummodo nullum ponant obicem; id est dummodo quando illis huiusmodi fructus applicatur, sint iam sanctificante constituti: nunquam enim poena relaxatur, nisi simul remittatur, vel ante remissa sit, ut ex dicendis cap. seq. intelligitur. Si autem spectetur ut impetratorium, habet etiam infallibilem efficaciam ad bona spiritalia vel temporalia in generali à Deo pettranda, non verò ad hæc vel illa in particulari; in parte Dei nulla intercedat promissio absoluta de illis specialibus bonis Sacrificii huius intuitu conditionis, sed tantum conditionata; si nimirum bona illa & nunc conducant ad maiorem Dei gloriam, & illis quo postulantur salutem.

Quæres 2. an Missæ Sacrificium æqualis sit effectus à bono sive à malo ministro offeratur. Resp. si spectetur illius effectus prout est ex opere operato, æquales esse illius efficaciam; cum nullo modo pendeat in dispositione bona vel mala ministri, ut docet S. Th. q. 82. a. 6. si verò spectetur prout est ex opere operato tunc certum est, illius fructum pendere à dispositione Sacerdotis: quæ quò melior est, eò magis illi & aliis prodest.

PARAGRAPHUS IV.

Quibus personis proffit Missæ Sacrificium ; seu pro quibus licitè & validè offerri possit.

QVÆSTIO proposita intelligenda est , non de eo Missæ fructu , qui ex opere operantis provenit ; certum est enim ejusmodi fructum applicari posse à quolibet Sacerdote iis omnibus vivis & defunctis , pro quibus orationes suas particulares ad Deum dirigere potest , cum sit utrobique par ratio : sed de fructu illo qui est ex opere operato .

Circa hujus verò quæstionis resolutionem conveniunt quibusdam Theologi ; in quibusdam verò non conveniunt . Atque in primis conveniunt omnes in eo quòd Sacrificium Missæ validè & licitè offerri possit pro omnibus , & quibuslibet fidelibus baptizatis non excommunicatis , sive vivis sive defunctis in purgatorio existentibus . Id constat ex ipsius Ecclesiæ perpetua & universali praxi , quæ tum in antiquis Liturgiis , ut videre est apud Pamelium Tomo 1. Liturgicon ; tum in ritu illo , quo nunc in Missæ celebratione utitur , Sacrificium hoc offerre consuevit . *Pro omnibus Orthodoxis , atque Catholicis & Apostolica fidei cultoribus &c Et pro omnibus in Christo quiescentibus , qui nos precesserunt cum signo fidei , & dormiunt in somno pacis .*

Conveniunt etiam omnes in eo , quòd Missæ Sacrificium nec licitè , nec validè offerri possit pro damnatis , sive cum peccato aliquo actuali mortali , sive cum solo originali decesserint . Quod expressè docuit S. August. lib. 3 . de origine animæ cap. 11 . *Noli credere , inquit , nec dicere , nec docere , Sacrificium Christianorum pro iis , qui non baptizati de corpore exierunt , offerendum , si vis esse Catholicus .*

Conveniunt item omnes Sacrificium Missæ posse validè ac licitè offerri in honorem & memoriam Sanctorum , ut habetur

ut habetur in Concilio Tridentino, Sess. 22. cap. 3. quod illi offeratur Sacrificium, (ut ibidem declarat) soli, qui illos coronavit: unde nec Sacerdos dicere solet. tibi Sacrificium Petre, vel Paule; sed Deo de illorum gratias agens, eorum patrocinia implorat; ut ipsi pro nobis intercedere dignentur in cælu, quorum memoriam faciamus teris.

Non conveniunt autem omnes, an, & qua ratione Missæ Sacrificium licitè offerri possit pro infidelibus baptizatis, & pro excommunicatis baptizatis. Quidam enim Doctores existimant, Missæ Sacrificium directè infidelibus non baptizatis offerri licitè posse: probè tamen alii docent, indirectè quidem posse pro infidelibus non baptizatis, sicut & pro excommunicatis baptizatis Sacrificium illud licitè offerri; quatenus scilicet incrementum, & exaltationem Ecclesiæ, & quovis Schismate ab ea tollendo offertur; quæ duo per conversionem infidelium & resipiscentiam excommunicatorum manifestantur: directè autem nec pro excommunicatis, nec pro infidelibus non baptizatis posse licitè offerri.

Atque in primis quod spectat ad excommunicatos (quo nomine intelligimus hic tantum nominatim communicatos vel notorios Clericorum percussores) extra Extravagantem Martini 3. quæ incipit *Ad vitandam* est prohibitio Ecclesiæ cap. *Anobis* & cap. *Sacris* extensa sententia excommunicationis, ubi vetatur pro illis Sacrificium offerri: quam tamen prohibitionem Ricardus, & Navarrus apud Isamb. ad qu. 83. disp. 7. art. 2. dicunt, non extendi ad excommunicatos per veram penitentiam jam contritos, licet nondum ab excommunicatione absolutos, pro quibus existimant Missæ Sacrificium licitè posse offerri.

Quod autem neque etiam pro infidelibus non baptizatis offerri licitè possit, constat ex ipsius Ecclesiæ præcepto, quæ quamvis summo affectu illorum conversionem & salutem exoptet, nullam tamen eorum mentionem Missæ fieri voluit, neque pro eis orationes ullas in illa

ferri; quod tamen haud dubiè fecisset, si pro eis Sacrificium hoc offerri voluisset: *quis enim, inquit S. August. lib. 1. de Orig. animæ c. 9. offerat Sacrificium corporis Christi, nisi pro iis, qui sunt membra Christi.*

Quæres, an Missæ Sacrificium ex opere operato proficit, non solum illis pro quibus offertur, sed etiam ipsi Sacerdoti offerenti quatenus præcisè est offerens. Suarez disp. 79. sect. 5. & quidam alii cum illo affirmativè respondent: alii tamen cum Gabriele, Vasquez disp. 232. cap. 3. probabilius negant, docentque, nullum in Sacrificio Missæ fructum ex opere operato provenire Sacerdoti offerenti quatenus est offerens: quod probari potest ex eo, quod Apostolus Hebr. 5. dicit, Pontificem seu Sacerdotem constitutum pro hominibus in iis quæ sunt ad Deum, ut offerat dona, & sacrificia pro peccatis: unde propterea debet, quemadmodum pro populo, ita etiam & pro semetipso offerre pro peccatis. Ex quibus Apostoli verbis sequitur (quod rectè docet S. Thomas 3. p. q. 22. a. 4. ad 1.) Sacerdotem sui Sacrificii effectum participare, non in quantum Sacerdotem, sed in quantum peccatorem: proindeque ut effectum aliquem Sacrificii sui accipiat, requiri necessariò, ut habeat se passivè ad illud, id est, ut illud offerat pro se, sicut & pro aliis, ad quos ex ejus applicatione fructus Missæ derivatur. Quod præterea confirmari posse videtur ex verbis, quibus per Episcopum Sacerdos consecratur: *Accipe potestatem offerendi Sacrificium tam pro vivis, quam pro defunctis*: hæc enim verba significant, potestatem illi conferri, qua proficit illis, pro quibus Missæ Sacrificium oblaturus est; unde sequitur Sacerdotem præcisè eatenus sibi ipsi prodesse, non quatenus offert Missæ Sacrificium, sed quatenus pro seipso illud offert.

PARAGRAPHUSV.

Quanam applicatio requiratur ex parte Sacerdotis celebrantis, ut Missæ fructus in alios derivetur.

AD faciliorem & certiorẽ quæstionis propositæ resolutionem quædam hic ex communi & recepta Theologorum doctrina observanda sunt.

Primum est, Sacerdotem celebrantem multiplici nomine Missæ Sacrificium offerre: in primis quidem nomine Christi ut principalis offerentis, & ex cujus merito procedit ipsius Sacrificii valor; proinde ex cujus voluntate præsertim pendet alius applicatio; ut enim habetur in Concilio Trid. Sess. 22. cap. 2. *Idem est nunc offerens Sacerdotum ministerio, qui se ipsum in Cruce obtulit* Deinde nomine Ecclesiæ, cui meritorum suorum & satisfactionum dispensationem Christus Dominus commisit: præter nomine proprio, quatenus ex libera sua voluntate Missæ Sacrificium offerit, illiusque fructum aliis, vel sibi applicat. Denique nomine aliorum, qui simul cum eo Sacrificium illud offerunt, quales sunt ii, qui Missæ inserviunt aut assistunt, vel pro illa celebranda eleemosynam ad ipsum Sacerdotis victum erogant: qui quidem quamvis Laici existant, dicuntur tamen ipsum Missæ Sacrificium suo modo per ipsum Sacerdotem offerre, præsertim quando interno affectu illius actioni junguntur, ut docet Leo Epist. 87. cap. 2. & aperte colligitur ex ipsius Sacerdotis celebrantis verbis, dum in Missæ canone de assistantibus dicit: *qui tibi offerunt hoc Sacrificium laudis.*

Secundum est, inter illos omnes offerentes Christum Dominum primum & principalem locum tenere; ita ut ex eius præsertim voluntate pendeat fructuum huius Sacrificii applicatio, quorum quidem voluit omnes

& singulos fideles esse participes, quoties illud Sacrificium offertur; dummodo tamen illius participationis capaces sint, nullusque ex illorum parte obex reperiat: quod explicat S. Cyrillus Hierosolym. Catech. 5. Mystag. ubi hoc Missæ Sacrificium dicit esse *hostiam propitiationis pro communi Ecclesiarum pace &c. pro regibus, pro militibus, pro sociis, pro agrotis, pro afflictis, & in summâ pro omnibus, qui egent auxilio &c. deinde pro defunctis sanctis Patribus, & Episcopis; denique pro omnibus qui inter nos vitam sanctam sunt.* Unde quoad communem hunc fructum Missæ, qui ex Christi Domini voluntate in omnes fideles diffunditur, nulla specialis ipsius Sacerdotis celebrantis applicatio requiritur: imò dummodo validè illud offerat, nullum ex fidelibus ab illius participatione potest excludere (ut rectè monet Isamb. ad q. 85. disp. 7. art. 5.) sed velit nolit unusquisque illorum portionem, quæ ipsum contingit, recipit.

Simili ratione Ecclesia, quæ est intentionum ipsius Christi Domini fidelis interpret, vult etiam fructuum ejusdem Sacrificii participationem omnibus fidelibus baptizatis ab unitate sua non præcisit & nullum obicem ponentibus communicari; ideoque in canone præscripsit hoc Sacrificium offerendum esse *Pro omnibus Orthodoxis atque Catholicis & Apostolica fidei cultoribus; & etiam pro omnibus in Christo quiescentibus.*

Porrò ex hac fructuum Missæ generalitate, certum est Christo Domino ita volente & disponente, notabilem aliquam partem relictam esse liberæ applicationi, & determinationi tam ipsius Sacerdotis celebrantis tanquam ministri, & mysteriorum ejus dispensatoris, quam aliorum simul cum eo offerentium; quod constat ex communi sensu ipsius Ecclesiæ, quæ approbat morem fidelium, quo expetunt pro se Sacrificium istud peculiariter offerri quòd frustra facerent, si omnis ejus fructus jam ex Christi Domini, & Ecclesiæ intentione applicatus esset, nullusque superesset per Sacerdotis intentionem applicandus.

Sicut autem sacerdos in hujus sacrificii actione superior existit aliis cum ipso offerentibus; sic etiam fructus illorum applicatio ab ejus intentione praesertim pendet ita ut sive licite, sive illicitè applicet (de qua re mox dicitur) valida tamen & rata semper sit hæc illius applicatio cum sit actus à potestate ordinis pendens, qui proinde ejus voluntati subjacet, ut rectè docet Isamb. sup. art. 13.

Tertium est, determinari certò à nobis non posse, quantum sit fructus Missæ, quem Christus Dominus voluit, generatim ad omnes fideles vivos & defunctos, sive specialim ad hos vel illos secundum intentionem particulariorem sacerdotis celebrantis derivari; cum nec sacra Scriptura, nec Ecclesiæ traditio, nec Concilia, aut Patres quoscumque de ejusmodi quantitate definierint aut tradiderint, ideoque satis esse, ut sacerdos celebrans saltem tacite, interpretativè tantum de hujus sacrificii fructu his aut illis secundum devotionem aut obligationem applicare velit, quantum Christus Dominus ipsi applicandum concessit.

His observatis pro quaestionis initio huius Paragraphi propositæ resolutione dicendum est, quadam requiritur parte Sacerdotis celebrantis, ut ejus applicatio, valida sit quadam verò, ut sit licita.

Ad hoc enim, ut validè fructum huius sacrificii applicet, requiritur in primis ejus intentio eodem prorsus modo, quo antea dictum est requiri ut Sacramentum aliquod validè conficiat; est enim utrobique par ratio, ut docet Isamb. citato art. 13. Vnde sicut ad validam Sacramenti cuiuscumque consecrationem, sic etiam ad validam hujus sacrificii applicationem habitualis intentio minimè sufficiens est: actualis optima, sed non necessaria; virtualis verò sufficiens est, & actuali deficiente necessaria.

Requiritur 2. ad eandem applicationis validitatem, ut intentio illa sive actualis sive virtualis concomitetur ipsam Sacrificii actionem, sicut comitari debet Sacramenti consecrationem aliàs si post sacrificium peractum (v. g. post consecrationem factam, praesertim secundum sententiam illor-

illorum, qui existimant sacrificii rationem & essentiam in illa sola consistere) Sacerdos applicare incipiat; hæc ejus applicatio nullum effectum sortietur: quia cum sacrificium esse desierit, illius effectus ex opere operato non amplius subjacet liberæ applicationi Sacerdotis.

Requiritur 3. ut applicatio illa specialis à Sacerdote faciendâ, sit determinata & certa, nec effectum hujus sacrificii suspensum relinquat: qua ratione docet idem Isamb. cit. ar. 13. Sacerdotem v. g. qui à nullo rogatus, hodie celebrat Missam, non posse istius Missæ fructum ex opere operato applicare illi, qui die crastino rogaturus est eum, ut dato honorario pro se offerat; ita ut hæc priori Missæ celebratione satisfaciatur obligationi, quam honorario illo accepto contraxit: quia sicut Sacramentorum, sic etiam sacrificii effectus à futura conditione pendere non potest.

Neque dicas, Deum probè nosse futurum esse, ut talis crastina die roget Sacerdotem, ipsique eleemosinam largiatur, ut pro se offerat: quamvis enim hoc verum sit; sicut tamen Deus nullum punit nec remunerat ob ea quæ futura prævidet, sic etiam effectum hujus sacrificii non confert propter prævisam aliquam actionem futuram: unde sequeretur, effectum sacrificii manere suspensum; quod nullatenus dici debet.

Iam ad hoc, ut applicatio Sacerdotis non modò valida sit sed etiam licita, debet ipse Sacerdos præsertim attendere, ut per illam obligationibus suis, si quæ sint, satisfaciatur. Circa illas autem obligationes præcipua difficultas est, an possit Sacerdos una Missæ celebratione & applicatione pluribus obligationibus particularibus satisfacere: an v. g. qui pro Missæ sacrificio celebrando accepit duo stipendia seu honoraria, quorum quodlibet secundum receptam consuetudinem sufficiens censeatur, possit una Missæ celebratione utrique satisfacere: cujus quidem difficultatis solutio pendere videtur ex solutione alterius quæstionis, quam Paragrapho sequenti discutiemus.

PARA

PARAGRAPHUS VI.

*An Missæ sacrificium pro pluribus oblatum, tantum
singulis prosit, quantum si pro uno solum
offerretur.*

SUPPONENDVM est ex comuni Theologorum doctrina, quòd quamvis sacrificium Missæ sit in se valoris infiniti, tam ratione rei oblatæ, quàm principalis offerentis, cujus dignitas & excellentia infinita est, nihilominus efficientia, & influxus actualis ipsius sacrificii est solummodo finitus, ut docet S. Thomas in 4. dist. 45. quæst. 2. art. 4. & post illum Navarrus, Bellarminus, Toletus, Suarus, & plures alii, quos citat & sequitur Lammannus tract. 5. de sacrif. Missæ cap. 1. Idque constat, tum ex eo, quòd Ecclesia Missæ sacrificium pro eadem re si pius iterat, ut satis manifestum est ex ejus praxi, vnde sequitur, quòd influxum actualem illius finitum esse judicet; tum etiam ex eo, quòd Eucharistia non sit majoris efficientiæ in ratione sacrificii, quàm in ratione Sacramenti; atqui licet in ratione Sacramenti sit infiniti valoris & excellentiæ, non nisi limitatos tamen producat effectus: ergo à pari in ratione sacrificii non nisi finitus producat.

Hoc præsupposito, pro quæstionis propositæ resolutione dicendum est. quando plures sunt Missæ sacrificium simul offerentes, tunc illud non minus prodèsse singulis pro ratione dispositionis cujusque illorum, quàm si unus tantum esset offerens: ex. gr. quando multi Missæ celebrationi adstant, illudque cum Sacerdote offerunt, tantum singulis prodèst illud sacrificium, quantum si unus solus adesset & conferret. Ita Cordubensis lib. 1. quæstionarii quæst. 3. opin. 5. conclu. 3. ubi dicit hæc esse

esse communem Doctorum sententiam, & pro illa plurimos citat, quibus subscribit Isambertus ad quæst. 83. disp. 7. art. 8. Ratio est, quia ad multiplicationem oblationis, cujus quoque fructus multiplicatur: atqui quando plures adstant Sacerdoti celebranti, censentur cum illo moraliter simul offerre, proindeque tot sunt oblationes, quot sunt offerentes. Unde sequitur quod sacrificium illud tantum singulis proficit, quantum uni prodesset, si solus offerret: imo si spectetur fructus Missæ prout responderet non tantum operi operato, sed etiam operi operantis, quo numerus adstantium est major, etiam fructus ille copiosior est; tum quia sicut major est virtus unita quam divisa, sic etiam multorum preces in illo sacrificio simul unitæ magis efficaces sunt apud Deum, quam separatim oblatæ; tum etiam quia, quo numerosior est offerentium multitudo, eo major honor Deo exhibetur, sicut princeps multitudinis adstantium & sibi deservientium honorari censetur: qua ratione SS. Patres & Concilia Missam parochialem commendant, propter majorem in illa fidelium simul offerentium unionem, & uberiores quæ inde profuunt benedictiones.

Dicendum 2. Missæ sacrificium non æquè prodesse iis pro quibus offertur tantum generatim, ac illis pro quibus speciatim & nominatim offertur. Id satis constat ex ipsius Ecclesiæ praxi: si enim non magis prodesset iis pro quibus speciatim offertur quam aliis, frustra Ecclesia illud offerret pro certis & determinatis quibusdam personis, ut pro muliere prægnante, pro infirmo, pro hoc vel illo defuncto, &c.

Dicendum 3. sacrificium Missæ oblatum speciatim pro pluribus, non tantum prodesse illis singulis, quantum uni eorum, si pro illo solo speciatim offerretur, proindeque Sacerdotem, qui pluribus personis ratione stipendii seu honorarii à singulis accepti, aut alia quavis de causa obligatus est ad sacrificandum, non satisfacere unicum pro illis offerendo sacrificium. Ita S. Bonavent. Richardus Major, Sotus, & alii, quos citat, & quibus subscribit

Smar,

Suar. disp. 69. Sect. 12. qua sententia communis est, in praxi tenenda, probaturque ex communi ipsius Ecclesie sensu & quotidiana praxi, qua tam multa singularia Missa pro singularibus personis, nullo etiam excepto ab eis stipendio, offeruntur; cum saltem ex caritate illas singulas offerri pro pluribus imò pro omnibus par esset; si pro illis pluribus, vel omnibus oblataeque illis ex opere operato prodesse, ac si pro singulis offerrentur. Et sane cum Missa sacrificium pro defuncti oblata, ijs aliter prodesse non possit, nisi ad relaxationem poenae temporalis in Purgatorio ab ipsis luenda, si Missa vna pro pluribus oblata tantum poenae singulari relaxat, quantum relaxaret vni si pro eo solo offerretur, cur tam multa Missa pro vno duntaxat, & non pro omnibus, aut saltem pro pluribus speciatim offeruntur? Concilium Trid. sess. 25. cap. 4. de reform. cum tanta cautela solis Episcopis, & Abbatibus, & Generalibus Ordinum reductionem Missarum ad minorem numerum permittit, idque tantum in certis casibus ibidem expressit, quod etiam circumspicere & prudenter ab ipsis fieri vellet, ne forte conscientiam suam in discrimen adducant: inquam hoc ita statuerit, si Missam pro pluribus oblata, tantum singulis prodesse existimaret, quantum si pro vno duntaxat offerretur?

Hoc autem quod in hac tertia assertione dictum est, intelligi debet (vt recte obseruat Isamb. ad quaest. 83. dist. 7. a. 2.) de sacrificio Missae, prout est satisfactorium; quod ratione quando pro pluribus speciatim offertur, minus singulis prodest, minusque poenae per illud redimitur respectu singulorum, quam si pro vno tantum offerretur, quia vt sic, se habet per modum cuiusdam solutionis; quae cum sit finita, vt ex ante dictis patet, minuitur haud dubie si in plures diuidatur. At verò quatenus est impetratorium, tantum potest prodesse multis quantum vnum enim vis illius impetratoria infinitam Dei misericordiam & liberalitatem respiciat, nihil obstat, quin de oblatione illius sacrificij ad beneficia sua conferenda exoretur aequè pro multis, ac pro vno.

Quæres vtrum, sicut Sacerdos intentioni eorum pro quibus obligatur, satisfacere debet quoad numerum Missarum; ita etiam teneatur quoad alias huius sacrificij circumstantias, v. g. vtrum, quando qui postulavit de tali Sancto, in tali loco, vel tempore celebrari; Sacerdos ad id præstandum teneatur? Resp. Sacerdotem celebrantem, quantum potest intentionem illius, à quo stipendium accepit, exequi debere; proindeque talem pro illo Missam celebrare qualem postulavit; non tamen peccare, si ex iusta aliqua causa Missam celebret aliam ab illa; ex. gr. si postulavit, vt celebraret pro defunctis, & illo die incidat festum alicuius Sancti duplex, vel semiduplex, aut etiam simplex, poterit Sacerdos Missam illius festi celebrare: quamvis enim Missa propria defunctorum aliqua ratione ipsis defunctis magis prosit propter orationes, & preces ad hunc finem ab Ecclesia institutas: si tamen consideretur vt sacrificium, æqualiter prodest; imò illarum orationum defectus satis suppleri censetur deuotione celebrantis, & intercessione illius Sancti cuius Missa celebratur. Ita Nauar. Suar. Tolet. & plures alij, quos citat & sequitur Bonac. disp. 4. quæst. vlt. de sacrific. Missæ punct. 7. Parag. 3.

Quod verò ad locum spectat, debet Sacerdos in eo celebrare, quem designauit is, qui stipendium dedit, nisi necessitas aliqua, aut rationabilis causa excuset: & similiter quoad tempus, debet quam primum potest obligationi suæ satisfacere. Vnde Bonac supra Parag. 5. dicit peccare Sacerdotes, qui sunt notabiliter in mora celebrandi; præsertim, quando ex mora illa sequitur alteri præiudicium, vt si Missa, quæ pro infirmo dicenda erat, ob nimiam dilationem non nisi defuncto illo celebratur: quare cauere debent Sacerdotes, ne stipendia Missarum dicendarum nimis cupidè congerant, ex quarum dilatione conscientia ipsorum oneretur. In ijs tamen locis, in quibus sit populi concursus ob festum alicuius Sancti vel aliquam deuotionem, censentur illi, qui postulant Missas, & stipendia offerunt, tacite consentire in dilationem

nem illam, quæ ut plurimum necessaria est, ut illorum aliorum intentioni satisfiat: in quo tamen, qui eorum stipendia recipiunt, curare debent, ut nihil ab ipsis quod iustitiæ vel charitati repugnet.

PARAGRAPHUS VII:

Applicationis à Sacerdote celebrante faciendæ præcipuis; & optima praxis proponitur.

QVONIAM non raro contigit Sacerdotes quosdam ex inconsideratione, aut alia de causa minus convenienter hujus Divini sacrificii vim & efficaciam applicare; ex qua tamen applicatione (ut ex ante dictis constat) tanquam ex conditione necessaria uberrimorum fructuum illius participatio maxime pendet; idcirco illis in inutile, nec ingratum fore existimavimus, si ex iis quæ superioribus Paragraphis dicta sunt, brevem aliquam facilem hujus applicationis faciendæ methodum seu praxim colligamus.

Cum igitur Divinum hoc sacrificium omnes quotiescunq; sacrificiorum proprietates modo quodam excellentissimo in se complectatur, sitque Latænticum, Eucharisticum, propitiatorium & impetratorium (ut supra explicavimus) Sacerdos celebrans, illud secundum has omnes ejus proprietates applicare poterit, & ad hoc attentionem & intentionem suam dirigere.

Atque in primis illud offerre intendet ad supremum cultum & honorem condignum divinæ majestati deferendum, offerendo ipsiusmet Christi veri & naturalis filii Dei demissionem, humilitatem, devotionem, adorationem & alia similia religionis officia, quæ in hoc victimæ statu modo quodam inexplicabili summæ Trinitatis exhibet.

Secundo

Secundò illud offeret ad gratias Divinæ majestati exhibendas, pro tot & tantis beneficiis, sive in natura, sive in gratia, ingratias licet, & immerentibus tempore præterito collatis, & in futurum præparatis, & promissis, ac præcipuè pro inestimabili Redemptionis humanæ per divini verbi Incarnationem, & ejus in carne assumpta Passionem, & mortem, beneficio, cujus memoriam præsertim in hoc sacrificio recoli voluit ipse Christus Dominus, & expressis verbis in ejus institutione præcepit

Tertio ad placandum divinum numen, tot & tantis sceleribus, & peccatis quotidie, & ubique offensum, ab eoque misericordiam, ac poenitentiam gratiam pro eluendis ipsorum peccatorum maculis exorandam, nec non ad satisfactionem condignam pro iisdem peccatis ejus justitiæ exhibendam.

Quartò denique postulanda quæcunque beneficia tum spiritualia, tum etiam temporalia, quatenus ad ejus gloriam, & salutem nostram conducere possunt: & ad deprecanda quæcunque mala, sive præsentis tempore vexantia, sive in futurum impendentia.

Hæc autem præstabit Sacerdos primùm nomine ipsius summi Sacerdotis Christi Domini, intentionem suam illius intentioni perfecte conformando, & submittendo: deinde totius Ecclesiæ nomine, omnimodam vim, & efficaciam hujus divini sacrificii universis illius membris applicando, tum sanctis & beatis in cælo ad gratias de illorum victoriis & præmiis Deo exhibendas, præsertim quando in illorum honorem Missa celebratur; tum animabus in Purgatorio ad poenas earum per satisfactoriam hujus sacrificii vim sublevandas; tum cunctis fidelibus viatoribus in terra, præsertimque illis quorum memoriam in Canone nominatim fieri præcipit, ut summo Pontifici, Episcopo (Regi) adstantibus, &c. ad fructum hujus sacrificii participationem illis communicandam, Deum, ut ipsius Christi & Ecclesiæ minister, cui notabilis fructuum illorum pars pro arbitrio dispensanda relicta est, applicabit eos in particulari, tum sibi, tum personis
allis

alijs siue viuis, siue defunctis, quibus ex obligatione tenetur, vel ex charitate & deuotione hoc pietatis officium impendere cupit; idque vt suo ac illorum nomine supremum patriæ ac religionis cultum Deo per Christum deoratur, gratias pro omnibus beneficiis ac nominatim pro his vel illis exhibeat, veniam & gratiam pro omnibus peccatis ac peculiariter pro his aut illis exoret, ac denique, vt bona quæcunque sibi necessaria, aut vtilia impetret, præfertimque hæc vel illa, quatenus ad diuinam gloriam conducere possunt.

Ad euitandos autem scrupulos, qui circa huius particularis applicationis obligationem vel modum suboriri possent, optimum aliquibus visum est, si post debitam applicationem ijs factam, erga quos aliqua incumbit obligatio, Sacerdos illius sacrificij fructus alijs personis sibi charitate aut alia ratione peculiariter coniunctis, aut commendatis communicare cupiens, intentioni sine conditionem eiusmodi apponat, vt scilicet hanc communicationem velit, & à Deo postulet, in quantum licite & secundum iustitiæ ac charitatis leges velle, & postulare potest; sic enim tuta conscientia, & sine cuiquam præiudicio poterit ex infinito illo, & nunquam exhausti merito ac satisfactionum Christi Domini thesauro, cuius dispensator constitutus est, in aliam personam partem aliquam deriuare, quæ ex summa & ineffabili Dei charitate ac misericordia, non-nisi maxima & vberima sperari potest.

PARAGRAPHUS VIII.

*Explicantur reliqua quæ ad debitam huius
sacrificij celebrationem requi-
runtur.*

NON repetemus ea quæ varijs sectionibus huius ca-
pituli dicta sunt de materia, forma, intentione, aliis-
que ad validam, & licitam Eucharistiæ confectio-
nem requisitis, nec non de dispositionibus ad ipsius dignam re-
ceptionem necessarijs, quæque quidem maxime à Sacer-
dotibus exiguntur, ut diuinum hoc sacrificium debite of-
ferant: sed illis suppositis, subjungemus tantum ea, quæ
ex ipsius Ecclesiæ instituto ad conuenientem Missæ cele-
brationem requiruntur.

Dicendum igitur 1. ad debitam huius sacrificij celebra-
tionem requiri tempus aptum, totum illud scilicet, quod
à primo auroræ crepusculo vsque ad meridiem excurrit,
ut habetur capite *Nocte*, & capite, *Et hoc de consecrat.*
dist. 1. quare excepta festiuitate Natalis Domini (in cu-
ius nocte sacrificatur) illicitum est alijs temporibus an-
te auroræ initium Missam celebrare, ut docet S. Thon.
q. 83. a. 2. & cum illo communiter omnes: quod tamen
Suar. disp. 80. sect. 4. & quidam alij Doctores, quos ci-
tat & sequitur Laym. tract. 7. de sacrif. Missæ cap. 4. ita
explicant, ut ad euitandam culpam satis fore existiment,
si Missa priuata ad initium auroræ finiatur.

Potest autem Episcopus in causa particulari dispen-
sare, ut ante auroram celebrare liceat; multoque magis
ipsemet tali facultate uti, sicut ex communi Theologo-
rum consensu docet Coninck. quaest. 83. art. 2. dub. 4. vbi
addit consuetudinem, quæ in quibusdam Gallia, Belgij,
ac Germaniæ locis viget, ut hiemis tempore aliquot ho-
ris

ris

ris ante solis ortum Missa inchoetur in gratiam operatio-
rum & famulorum, reprehendi non debere, quando non
contradicit Episcopus: quod etiam docet Nau. cap. 24.
num. 85.

Simili ratione illicitum est Missam celebrare post me-
ridiem: quæ est doctrina communis fundata in praxi &
consuetudine ipsius Ecclesiæ, & roborata speciali consti-
tutione Pij V. quæ incipit, *Santissimus*: Suarez tamen, &
alii, quos citat & sequitur idem Laym. supra existimant,
ad culpam euitandam satis esse, si Missa inchoetur ante
meridiem, vel saltem in iplo meridie.

Potest vero Episcopus ob iustam aliquam causam dis-
pensare, ut post meridiem celebretur, ut supra de antici-
patione dictum est: imo in casu necessitatis etiam non
petita Episcopi licentia (si ad illum facilis non detur re-
cursus) celebrari poterit post meridiem: v. g. si infirmus
viatico indigeat: si festo die publica Concio vsque ad me-
ridiem & ultra producta sit, licebit postea Missam prius
tam inchoare, præsertim quando aliqui ex populo Missam
non audierunt: item, si Sacerdos festo die ratione itineris
impeditus fuerit, ne ante meridiem celebraret, poterit
post meridiem celebrare, ut docent Henric. Miranda,
Suar. & alij apud eundem Laym. supra.

Dicendum 2. requiri locum idoneum, id est ab Episcopo
consecratum seu dedicatum, vel ab eodem, aut alio eius
eius licentia & facultate benedictum. Ita S. Thom. art. 1.
q. 83. & habetur cap. *sicut* & cap. *nullus*, de consecr. dist. 1.
vbi tamen excipitur casus necessitatis, v. g. in bello, quan-
do Missa in castris pro exercitu dicenda est: in longa pe-
regrinatione per loca infidelium: in maximo aliquo po-
puli concursu, quem Ecclesia capere non potest; & simi-
libus casibus, in quibus tamen semper Episcopi licentia
obtinenda est, si commodè ad illum recurri possit.

Ipsis autem Episcopis speciali Priuilegio indultum est,
ut super altari portatili vbiuis sacrificare, vel sacrifican-
ti adistere possint, non solum in casu necessitatis, sed &
ob solam deuotionem: quod etiam docet Suar. disp. 81.
sect. 1.

sect. 3. ex eorum tamen prudentia pendet prospicere, ut talia loca ad id eligant, in quibus nihil, quod tanti mysterij sanctitati, ac reuerentiæ minus conueniens, factum sit, aut faciendum videatur.

Monentur tamen ijdem Episcopi in Concilio Trid. sess. 22. Decret. de obseruandis in celebr. Missæ: *Ne patiantur priuatis in domibus, atque omnino extra Ecclesiam, & oratoria ad diuinum tantum cultum dicata, ab iisdem Ordinarijs designanda, & visitanda; sanctum hoc sacrificium à secularibus, aut regularibus quibuscunque peragi.*

Porro neque etiam in Ecclesia consecrata celebrare licet, si violata, aut polluta fuerit, nisi prius reconcilietur, ut ex communi Ecclesiæ praxi constat, Tribus verò modis censetur Ecclesia pollui. Primò, per homicidium, aut violentam aliquam sanguinis humani effusionem, ex graui & notoria percussione facta in Ecclesia, ut habetur c. *Proposuisse* & cap. vlt. de consecr. Ecclesiæ, Secundò, per illicitam & notoriam seminis humani intra Ecclesiam effusionem, ut habetur eodem cap. vlt. & cap. *Ecclesijs* de consecr. dist. 1. Tertiò, per sepulturam hominis nominatim excommunicati, aut notorij Clericorum percussoris; item infidelis, aut alicuius hominis non baptizati, etiamsi solummodo infans sit, ut habetur citato cap. *Proposuisse*, & cap. *Sacris* de sepulturis & cap. *Ecclesiam* de consecratione.

Est autem obseruandum discrimen in Ecclesiam ab Episcopo consecratam, & illam quæ Episcopali autoritate tantum benedicta est: illam enim solus Episcopus, hanc verò quilibet Sacerdos ex Episcopi commissione reconciliare potest, ut habetur cap. *Aquam* & cap. vlt. de consecr. Ecclesiæ.

Si autem Ecclesia secundum maiorem sui partem destruat, quod Episcopus diiudicare debet; ex. gr. si eius parietes ex maiori parte corruerint, non amplius in ea celebrare licet; eaque reedificatâ non simplici reconciliatione, sed iterata consecratione, seu dedicatione, aut saltem benedictione opus est, ut habetur c. *Ecclesijs* de consecr. dist.

dist. 1. & cap. *Ligneis* de consec. Eccles. vbi tamen delectatur, consecrationem non amitti, si tecta solummodo aliaque opera lignea combusta sint, illæsis parietibus; quod consecratio in ipsis præsertim parietibus fiat; quantum in eiusmodi Ecclesia, quæ omni profus tecto carere Missam celebrari non conueniat ob varios casus, qui aëris iniuria & ventorum agitatione accidere possent: tunc tamen illius instaurato nulla neque consecratio neque reconciliatione opus erit.

Dicendum 3. requiri altare, quod lapideum esse debet & ab Episcopo consecratum, vt habetur cap. *Altaria* de consec. dist. 1. Est autem duplex altare; vnu n portatile alterum fixum & stabile; inter quæ hoc discrimen intercedit, quod illud per se consecratur, hoc verò non nisi quatenus basi affixum est. Vnde sequitur, quod altare portatile quocunque deferatur, non amittat consecrationem; fixum verò amittat, si ab interiori structura & basi amoueat, vt habetur cap. *Si motum* de consec. dist. 1. cap. *Ligneis* de consec. Eccles. Illud verò vtrique altari commune est, quod notabili fractione consecrationem amittat; quando scilicet talis est vt in illo calix cum pane amplius consistere non possit: item violatione sigilli seu loculi in quo reliquiæ sanctorum conditæ sunt; quamuis aliqui Theologi negent, asserantque reliquiæ illas ad consecrationem altaris non esse absolute necessarias; spectata tamen consuetudine ipsius Ecclesie, quæ in Rituali Missæ hanc orationem à Sacerdote ad altare ascendente illudque osculante recitari voluit: *Oramus te Domine, pro meritis Sanctorum tuorum, quorum reliquiæ hic sunt, &c.* probabilius est, & in praxi tenendum, eiusmodi sigilli violatione consecrationem altaris amitti; proindeque iterum esse consecrandum: quod aperte colligitur ex cap. de consec. Eccl. vbi dicitur quod, *Si lapis ille, qui sigillum continet, fractus fuerit, aut etiam diminutus, debet altare denuo consecrari:* & ita etiam docet Durandus in Rationali lib. 1. cap. 6. Angel. verbo, *Altare* §. 2. & alij communiter.

Dicen

Dicendum 4. in altari dum Missa peragitur, necessaria esse quædam ornamenta, quæ in rubricis Missalis enumerantur: ac in primis tres, aut saltem duas mappas, aut ad minus vnam duplicatam, vt tradit Suar, disp. 81. sect. 6. & Toler. lib. 2. cap. 2.

Secundò, Corporale, quod equidem non sericum, aut auro aliâue materia intertextum, sed purè lineum ac simplex esse debet. Similiter & palla, quæ calici superponitur, & pars quædam corporalis esse censetur, sicuti colligitur ex antiqua consuetudine, secundum quam corporale etiam calicem cooperiebat, vt obseruat Scortia lib. 3. de sacrificio cap. 5. quæ palla etiam lineæ, & simplex esse debet, saltem ex ea parte, quæ calicem contingit: & vtrumque ab Episcopo, aut alio facultatem habente benedictum esse oportet. Ita docet S. Thom. q. 83. a. 3. ad 7. & 8. & habetur cap. *Consulto de consecr. dist. 1. Quamuis* autem de mapparum benedictione nihil in iure decretum reperiatur, Ecclesiæ tamen consuetudo id etiam exigat, vt docet Azor. Lib. 10. cap. 28. quæst. 8.

Tertiò Calicem, & patenam ex materia aurea, vel argentea, aut saltem stannea; non verò lignea, lapidea, ferrea, ærea, aut vitrea, vt docet S. Thom. q. 83. a. 3. ad 6. & habetur cap. *vasa* & cap. *vt calix* de consecr. dist. 1. Debent autem calix & patena esse ab Episcopo consecrata, vt habetur cap. *vnico de sacra vnctione*; & constat ex vsu & consuetudine ipsius *Ecclesiæ*. Adjungitur purificatorium lineum, & mundum ad ipsum calicem abstergendum; velum item sericum, quo calix & pars anterior corporalis tegi solet.

Quartò, Missale approbatum, secundum vsu, quem in celebrando quisque sequi tenetur: communis enim Doctorum sententia est, ac præsertim Nau. cap. 25. num. 84. Syl. verb. *Missæ* Azor. cap. 29. quæst. 4. Tol. lib. 2. cap. 2. Sacerdotem illum peccaturum mortaliter, qui celebraret absque libro, in quo saltem canon Missæ contineretur, quamuis, quæ dicenda essent, memoriter teneret.

Quintò

Quintò lumen, vt constat ex cap. ultimo de celebrat. Missarum: dicit autem Tolet. loc. cit. duas candelas censas, aut saltem vnã requiri; ita vt sine lumine celebrare existimet, esse peccatum mortale: quamuis etiam absolute loquendo necessarium non sit ex præcepto vt candelæ illæ sint cereæ, possitque lumen ex oleo, postulante necessitate, adhiberi, vt docet Suar. disp. sect. 6. standum est tamen communi Ecclesiæ consuetudini, nec nisi candelis ex cera communiter vtendum esse.

Sextò imaginem Crucifixi, quæ secundum regulam Missalis altari superponi debet, ad cuius pedes reponitur tabella secretorum, quæ vulgò canonem vocantur.

Dicendum 5. requiri præterea vestes sacras, quibus sacerdos celebrans indutus esse debet: sunt autem sex, scilicet, alba, cingulum, manipulus, stola, & chasula: quas quidam vestes mundas, & integras, atque Episcopo, aut alio facultatem habente benedictas esse oportet; ita vt Tolet. loc. cit. & plures alij existiment, peccatum mortale cum vestibus minimè benedictis, notabiliter immundis, vel laceris celebrare: quod & similiter de corporalibus intelligendum est.

Quæres 1. quamdiu vasa, & lintheamina sacra consecratione vel benedictionem retineant. Resp. de vasis, tunc consecrationem retinere, quamdiu integra perseuerent, amittere verò, si notabiliter frangantur aut diuidantur, vt formam & quantitatem, quæ ad conuenientem & proportionatum eorum vsum necessaria est amplius non teneant, ita Ledesma tract. de Sacram. Euch. cap. 21. addit calicem, & patenam, quamuis pristinam formam retineant, amittere tamen consecrationem, si de nouo deurentur ex ea parte, qua corpus & sanguinem Christi contingunt, proindeque denuo consecrari debere. Vestimentis autem aut lintheaminibus sacris docet Anselm. lib. 10. cap. 28. quæst. 9. illa tunc amittere benedictionem, quando ita franguntur aut dissuuntur, vt ad id amplius apta non sint, ad quod Ecclesiæ benedictione designata fuerant.

Quæres 2. an liceat omnibus sacra vasa & vestes contingere. Resp. 1. vasa & lintheamina sacra, calicem scilicet, patenam, corporale, & ciborium, dum in illis continetur corpus & sanguis Christi, à nemine præterquam à Sacerdote vel Diacono sine gravi culpa tangi non posse. Ita Suar. Palud. & alii apud Laym. tra&. 5. de Sacrif. Mis. c. 6. & habetur ex cap. *Non oportet* dist. 23.

Resp. 2. eadem lintheamina & vasa sacra, etsi vacua sint, contrectari aut tangi non debere ab iis, qui sacris ordinibus non sunt initiati, ut habetur cap. *In sancta*, de consecr. dist. 2. Hujus tamen præcepti Ecclesiastici transgressionem, (si contemptus absit) culpam venialem non excedere docet Suar. Azor. Sot. & alii apud Laym. supra; imò si rationalis causa suadeat, nulla erit culpa, ut ibidem docet.

Vbi autem consuetudo viget, ut corporalia, & pallæ, ac purificatoria, à personis laicis præsertimque fœminis Deo sacris mudentur, prius à sacerdote vel Diacono in pelvi lavari debent, & aqua lotionis in piscinam effundi vel in ignem projici.

Porro alias vestes benedictas, & reliqua altaris ornamenta, quæ neque Chrismate unctæ sunt, neque corpus Domini, aut sanguinem immediatè attingunt, cum reverentia tangere omnibus etiam laicis concessum est. Verùm ad profanos usus adhibenda non sunt, quamvis vetustate consumpta sint; sed potius igni absumenda, ut dicitur c. *Ligna*, &c. *Altaris*. de consecr. dist. 1.

Dicendum 6. requiri ministrum, qui sacerdoti celebranti inserviat, ut habetur cap. *Hec autem*, de consecr. dist. 1. & cap. *Proposuit*, de filiis Presbyt. Hic autem minister debet esse vir, non fœmina, ut habetur cap. 1. de cohabit. Clericorum & mulierum. Imò Suar. disp. 87. sect. 1. & Sotus disp. 13. quæst. 2. art. 5. arg. 12. satius esse arbitrantur, si urgeat necessitas, Missam absque ministro celebrare, quam fœminam ad Altare respondentem, aut utreolos porrigentem adhiberi: nihil tamen obstare videtur, quo minus fœminæ præsertim Sanctimoniales, ex loco remo-

G

to sãg

to sacrificanti respondeant, ut ibidem dicit Suar, & ubi
Ecclesiæ in Monasteriis declarat.

Est autem observandum, Sacerdotis celebrantis pedes
calveatos esse debere; ob majorem honestatem, & decen-
tiam, ut docent Syl. Rich. & alij apud Perrum Ledesmi
tract. de Euch. cap. 20. Caput verò apertum & nudum,
habetur cap. Nullus, de consecr. dist. 1. Azor. tamen, Suar,
alii, quos citat Laym. cap. 5. de Sacrif. Miss. cap. 6. excu-
sant, Episcopum posse ob caulam aliquam rationabilem,
v.g. infirmitatis, dare licentiam sacrificandi capite open-
to amictu, vel pileolo; præsertim usque ad Canonem. In-
si causa ita celebrandi manifesta sit, tali dispensatione
non esse opus docent Nav. Syl. & Henriq. apud eundem
Laym. dummodo nullum inde scandalum oriatur, & ne-
cessitas celebrantis, v.g. ob infirmitatem, senectutem, loci
frigus &c. ab unoquoque; adstantium facile dignosci possit.

Superest una difficultas hic solvenda, nimirum quoties
Sacerdos Missam celebrare teneatur. Resp. cum distinctio-
ne: si enim de Patocho, aut alio beneficiato sermo sit, opor-
tet celebrare tenetur, vel per se, vel saltem per alium,
quoties requiritur ut officio suo, vel obligationi satisfaciat.
Si vero de Sacerdote generatim hoc quaratur, ab-
strahendo ab aliis obligationibus specialibus, nihil aptius
responderi potest quàm id, quod habetur in Concil. Trid.
sess. 23. c. 14. ubi dicitur Episcopum curare debere, ut Sacer-
dotes saltem (quod verbum notandum est) diebus Dominicis
& festis solemnibus; si autem curam animarum habuerint,
frequenter, ut suo muneri satisfaciât, Missas celebrent. Ex quo-
bus Conc. verbis meritò infertur maximè congruè esse,
decens, ut Sacerdos quantum fieri potest, quotidie sanctis-
simum illud Sacrificium offerat; quam quidem praxim
piam & religiosam, laudât SS. Patres ac præsertim S. Cyr.
lib. 1. Ep. 2. S. Ambr. orat. in funere fratris, S. Hieron. lib.
adversus Iovin. S. Syric. Papa in Epist. ad Hymerium c. 1.
Innoc. I. in Epist. ad Exuperium, S. Chryf. Hom. 17. in Epist.
ad Hebræos: quibus addere possumus Ioan. Gersoni
part. 2. operum tract. de præparatione ad Missam.

Monet tamen idem Concilium sess. 22. in decret. de observandis ac evitandis in observatione Missæ, *Omnem operam & diligentiam in eo ponendam esse, ut quantâ maximâ fieri potest, interiori cordis munditiâ, & puritate, atque exteriori devotionis ac pietatis specie, hoc divinum, atque tremendum mysterium peragatur. Ideoque decernit, ut Episcopi ea omnia prohibere, atque è medio tollere sedulo curent, ac teneantur; quæ vel avaritia, idolorum servitus, vel irreverentia, quæ ab impietate vix sejuncta esse potest, vel superstitio, veræ pietatis falsa imitatrix, induxit.*

Atque ut multa paucis comprehendantur, in primis, quod ad avaritiam pertinet, cujusvis generis mercedum conditiones, pæctæ, & quicquid pro Missæ novis celebrantibus datur; nec non importunas, atque illiberales elemosynarum exactiones, potius quàm postulationes, aliæque huiusmodi; quæ à simoniaca labe vel certè à turpi quæstu non longè absunt, omninò prohibeant.

Deinde, ut irreverentia vitetur, singuli in suis Diocæsi-bus interdiciant, ne cui vago, & ignoto Sacerdoti Missæ celebrare liceat. Neminem præterea, qui publicè, & notoriè criminosis sit, aut sancto Altari ministrare, aut sacris interesse permittant; nève patiantur privatim in domibus, atque omninò extra Ecclesiâ, & Oratoria ad divinum tantùm cultum dedicata, ab eisdem Ordinariis designanda, & visitanda. sanctum hoc Sacrificium à secularibus, aut regularibus quibuscumque peragi; ac nisi prius qui interfint, decenter composito corporis habitu, declaraverint se mente etiam ac devoto cordis affectu, non solum corpore, adesse. Ab Ecclesiis verò musicas eas, ubi si ve organo, si ve cantu lascivum, aut impurum aliquid miscetur, item saculares omnes actiones, stana, atque adeo profana colloquia, deambulationes, strepitus, clamores arceant; ut domus Dei verè domus orationis esse videatur, ac dici possit.

Postremò, ne superstitioni locus aliquis detur, edicto, & penis propositis caveant, ne Sacerdotes aliis, quàm debitis horis celebrent; nève ritus alios, aut alias ceremonias, & preces in Missarum celebratione adhibeant, præter eas, quæ ab Ecclesia probata, ac frequenti, & laudabili usu receptæ fuerint. Quorundam verò

Missarum, & candelarum, certum numerum, qui magis à superstitione cultu, quàm à vera religione, inventus est, omnino à Ecclesia removeant; doceantq; populum, quis sit, & à quo potissimum proveniat sanctissimi huius sacrificii tam pretiosus ac celestis fructus. Moneant etiam eundem populum, ut frequenter ad sua Parochias, saltem diebus Dominicis, & maioribus Festis, cadant.

CAPUT QUINTVM

De Sacramento Pœnitentiæ.

SECTIO I.

Quid nomine Pœnitentiæ intelligatur.

PŒNITENTIÆ nomen in duplici sensu à Theologis sumi solet: primò, pro virtute morali infusa, cuius proprius actus est detestari peccatum, ac de illo commisso dolere, non modò, quatenus rectæ rationi advertitur, sed præsertim quatenus est offensa quædam, & iniuria Deo illata, cum proposito emendandi ac reparandi offensam illam & injuriam, ipsiq; Deo satisfaciendi. Ita Doctor. 3. p. q. 85. a. 1. 2. & 3. & de hac pœnitentiæ virtute frequens mentio reperitur in scripturis. fuitq; (ut loquitur Concil. Trid. sess. 14. cap. 1.) *universis hominibus, qui se mortaliter aliquo peccato inquinassent, quovis tempore ad gratiam, & iustitiam assequendam necessaria.*

Secundò nomen Pœnitentiæ sumitur pro uno ex Sacramentis novæ legis; id, est pro, ritu aliquo externo & sensibili divinitus instituto, quosdam hominis pœnitentiæ, & ministri absolventis actus complectente, quo ab illo Deo reconciliatur, & à peccatis post Baptismum commissis absolvitur.

Primus, qui hujus Sacramenti veritatem impugnavit, fuit Novatus Episcopus Africanus, qui exinde Romanam venit.